

Koronavirus (Covid-19) Buletino

ROMANES / ROMANY

Kadava godidipe si bazirime po NHS sastimasko godidipe thaj informacija thaj vov si ekh godidipe savorenghe ando o KT (UK), bigindosko katar savi phuv san.

Version 8 [15.12.2020]

Andresipe

So si o Koronavirus (COVID-19) thaj sar tu te aves garavdo (protektirime)?

So tu te keres te si tut e simptomura?

Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si Koronavirus (COVID-19) infekcija?

Kozom vrjama te keres so o izolacijako buletino phenel?

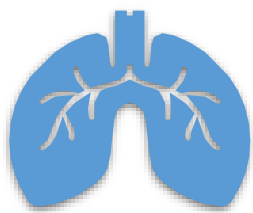
Kana te keres kontakto e NHS-a ka 111?

Sar te keres kontakto e NHS-a ka 111?

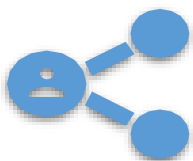
So te keres te san samalino vaš kiri imigracijaki situacija?

So te keres te ačhaves o phiravipe vaš o Koronavirus (COVID-19)?

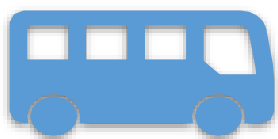
So si o Koronavirus (COVID-19) thaj sar tu te aves garavdo (protektirime)?

O COVID-19 si ekh nevo nasvalipe savo šaj nasvarel kire bukhe (parne kalindže) airoske droma thaj aver organura. Kerdo si katar ekh viruso savo bučhol koronaviruso.

Tu šaj aves garavdo (protektirime) kana tu cikjares kiro fizikano kontakto manušenca kasa tu ni bešes, thaj kana tu keres importantne xigjenake mere sogodi tu šaj te žutisares te ačhavdindol pe o phiravipe vaš o koaronavirus. Kadava thol andre manuša katar sar e breša – i te na avel tut nisave simptomura aj aver sastimaske problemura.

Trubusaripe (folosipe) vaš publikano transporto: Tu trubul sogodi šaj maj but te na trubusares publikano transporto thaj te zumaves te trades biciklo, phires aj trades vordon. Te tu trubul te trubusares publikano transporto, zumav te našes katar e pikonenge časura thaj te inkjares fizikani distancija. Tu trubul te phiraves mujeski maska ande publikano transporto. Importatno si tu te keres so kadava buletino phenel, tuke šaj thon tuke love te pokines te na keres le.

Te lungjavos te keres buki: Te tu šaj, trubul te lungjares te keres buki kheral. Te trubul te žas bukjae, tu trubul ekhto te dikhes kaj tu thaj e žene katar kiro kher naj tumen simptomura. Te khanika naj le simptomura, tu šaj žas bukjate sade kana inkjares fizikani distancija 2 metra thaj butivar thoves kire vasta aj sanitaziris len. Tu šaj pušes kire bukjavne ašal garavimaske (protekcijake) mere thaj sipe vaš personalno protektivno ekipo ande kire bukjako than.

E policija thaj e armija šaj khelen ekh rolja ando o zoralo keripe e publikane sastimaske merenge thaj i te sigurin kaj xape thaj aver važne bukja si dinde ka vulnerebilde manuša.

Tu šaj fuljares ekh aplikacija ande kiro telefono te aves sasto. E aplikacija ka phenel tuke te tu sanas ando pašutno kontakto ekhe avere aplikacijake trubusavnesa kaske testoske rezultatura sas pozivne. Thaj te kiro testo si pozitivno, kadava šaj žutisarel te determiniril pe e kontaktura save tu šaj bistardan kaj si tut kana tu inkjaresas kiri informacija privatno thaj anonimno.

NHS
COVID-19

Te tu bešes ande Anglia thaj Uels, fuljar e **NHS COVID-19 App**. E aplikacija šaj fuljardindol pe savorendar kon si upral e 16 berš. Maj bute informacijake ande 11 čhiba: <https://covid19.nhs.uk/information-and-resources-translated.html>

NHS
SCOTLAND

Te tu bešes ande Skocija, tu šaj fuljares e **Protect Scotland App**. E aplikacija šaj fuljardindol pe savorendar kon si upral e 16 berš. Maj bute informacijake: <https://www.protect.scot/>

HSC

Te tu bešes ande Norda Irlandija, tu šaj fuljares e **StopCOVID NI Proximity App**. Kadaja aplikacija šaj fuljarel la sakoekh kon si 11 beršengo. Maj bute informacijake: <https://www.nidirect.gov.uk/articles/coronavirus-covid-19-stopcovid-ni-proximity-app>

Puš katar kiro thanutno šerutnipe ašal thanutne phandimaske regulacije save šaj aven validne tuke.

Ande Anglija,

<https://www.gov.uk/government/publications/coronavirus-covid-19-meeting-with-others-safely-social-distancing>

Ande Skocija

<https://www.gov.scot/publications/coronavirus-covid-19-protection-levels/>

Ando Uels,

<https://sanctuary.gov.wales/covid-19>

Ande Norda Irlandija,

<https://www.health-ni.gov.uk/publications/guidance-accompany-health-protection-coronavirus-restrictions-no-2-regulations-northern-ireland-2020>

So tu te keres te si tut e simptomura?

Te si tut:

- uči temperatura – tu serdos tato kana astaren tut po kolin aj zeja (dumo)
- ekh nevo, lungjarno xas – kadava ćhanil kaj astardan te xasas butivar (butdrom)
- xasaripe vaś, aj pharuvipe ando, kiro normalno seripe vaś ćhibseripe aj syng (anosmia) – te tu naśti les syng aj seres ćhibasa khańćik, aj bukja syngjavon aj ćhibserdon verver katar o normalno

Tu trubul te keres kadala stepura sogodi maj sigo śaj:

Korkoro-izoliri tut: beś khere minimum 10 givesenge thaj ker so phenel e **izolacijako buletino aśal khera saven śaj avel len infekcija katar o koronavirus.** Sakoekh ande kiro kher aj kas sas le paśutno kontakto tusa trubul te korkoro izoliril pe 10 givesenge.

Ker tuke testo vaś o koronavirus ande e **ekhtone pandź givesa** ande save astarde e simptomura: Sakoekh śaj avel testome bilovengo te len si len e simptomura te arakhlindol pe te len si len o viruso. Si duj droma te kerdol pe o testo. Tuke śaj te avel o testo andindo kajte tu beśes, aj tu śaj žas ka ekh testoski stancija. Tute ka resen kire testoske rezultatura via sms, imail aj telefono.

Ker tuke testo vaš o koronavirus

Te rezerviris o testo aj te les le onlain ker vizita:

<https://www.nhs.uk/ask-for-a-coronavirus-test> Te tut naj tut onlain andredipe, ker telefono ka 119 ande **Anglija, Uels** thaj **Nordta Irlandija** aj 0800 028 2816 and **Skocija**.

Te e rezultato si negativo: tu šaj ačhaves te korkoro izoliris tut te tu seres tut lače thaj nimaj maj but sikaves e simptomura. Aver žene katar kiro kher aj kas sas le pašutno kontakto tusa šaj i von te ačhaven korkoro izolirin pe.

Te o testosko rezultato si pozitivno: tu trubul te resaves e palune givesa katar kiro deše givesengo korkoro izolacijako periodo, thaj sako ekh ande kiro kher aj kas sas le pašutno kontakto tusa trubul te lungjarel e ačhile givesa katar peske 10 givesengi korkorutni izolacija. O rodimasko serviso ande kiro rajono ka kontaktiril tut te kamel kiro žutipe te ačhavidindol pe o majbutno phiravipe vaš o viruso. Von ka pušen tut kajte tu sanas sigate thaj kasa tu sanas ando pašutno kontakto. Kadava si importantno te akhjarel pe kon trubul te korkoro izoliril pe thaj kon te bešel khere 10 givesenge aj maj butenge.

Maj but informacija:

Ande Skocija <https://www.gov.scot/publications/coronavirus-covid-19-test-and-protect-coronavirus-service/>

Ande Norda Irlandija, <https://www.publichealth.hscni.net/publications/test-trace-protect-step-step-guide-and-translations>

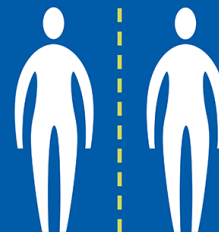
Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si koronavirus (COVID-19) infekcija?

Na ža bukjate, ande škola, ka
GP klinike, apteke aj xospitalo

Trubusar ulavde thana, aj thov
tut maškar trubusarimata

Na ker pašutno kontakto avere
manušenca

Dikh xape thaj draba te aven
tuke andine tute

Ker so o buletino vaš vizitorja
phenel

Sov korkoro, te šaj

Regularno thov kire vasta

Pi but pani

Le paracetamol te žutisarel tut
ande kire simptomura

Importatno si tu te keres so kadava buletino phenel, tuke šaj thon tuke love te pokines te na keres le.

. Arakh maj but ka:

<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-stay-at-home-guidance>

Kozom vrjama te keres so o izolacijako buletino phenel?

- Sakoekh kas si les e simptomura trubul te bešel khere thaj te izoliril pes ašal minimum 10 givesa.
- Te tu bešes avere manušenca, von šaj bešen khere thaj izolirin pe minimum 10 givesenge, te na phiraven e infekcija avrjal o kher.
- Ama, te varekon ande kiro kher si les e simptomura, von trubul te ačhen khere thaj izolirin pe 10 givesenge katar o give ande savo lenge simptomura astarde te sikavdon. I te kadava te čhanil kaj von ka ačhen khere maj but katar e 10 give.
- Te bešes varekasa kon si 70-e aj upral brešengo, si les lungjarno sastimasko problemo, si khamni aj si les kovli imunaki sistema, zumav te arakhes khajekhe thaneste avereste te bešen 10-e givesenge.

Kana te keres kontakto e NHS-a ka 111?

- Tu seres tut gadiki but nasvalo kaj tu našti keres khančhik so tu šaj keresas, primerno te dikhes televizija, trubusares ko telefono, gines lil aj uštes andar o pato
- Tu seres kaj tu našti cirdes maj but e simptomura khere
- Kiro kondiciono bilačhavol

Sar te keres kontakto e NHS-a ka 111?

Tu šaj trubusares o NHS 111 onlain koronavirus serviso (<https://111.nhs.uk/covid-19>) te dikhes so tu šaj keres aver. Te tu našti des andre ando o onlain serviso tu šaj keres telefono ka 111 (kadava si ekh bilovalo numero te sunis). Tu šaj pušes ašal ekh boldavno (interpreto) ande kiri čhib.

So te keres te san samalino vaš kiri imigracijaki situacija?

Averthemale avutne (vizitorja) ande **Anglija**, andrethodo sakoekh kon bešel ando o KT (UK) **bi te avel** len mukhipe (permito), ka aven krisome ašal:

- koronavirusosko testope (date i o testo sikavel kaj tut naj tut o koronavirus)
- sastaravipe ašal o koronavirus – ama te tu astardan o sastaravipe thaj o testo atoska sikavel kaj tut naj tut o koronavirus, tu šaj aves krisome ašal sisavo sastaravipe savo tut si tut palal te les e testoske rezultatura
- sastaravipe čhavage kon astaren multisistemno šuvlimasko sindromo

Ni tubun pe imigracijake dikumentura te tut si tut te keres sade (numa) testo aj sastaravipe ašal o koronavirus.

So te keres te ačhaves o phiravipe vaš o Koronavirus (COVID-19)?

- Dikh te thoves kire vasta regularno, thaj te trubusares sapuno thaj pani, ašal minimum 20 sekunde
- Ker so o godidipe phenel te aves samalo thaj garavdo
- Dipendil kajte tu bešes, ker so o godidipe phenel vaš mujeske maske thaj inkjar 2 metra distancija katar manuša kon ni bešen tusa ando kher.

Maj but informacija:

- NHS buletino <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/>
- WHO buletino: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>